

CO PÍŠÍ JINDE

Příloha Pátek Lidových novin přinesla rozhovor s prvním českým ombudsmanem JUDr. Otakarem Motejlem. Z článku **Aleny Plavcové** s názvem **Žiju v soukromé lži** jsme vybrali:

Nedávno jste prezidentovi předal zprávu o činnosti Úřadu veřejného ochránce práv za loňský rok. Přesvědčil jste ho za těch víc než sedm let, co jste ombudsmanem, že to není jen tragika, jak kdysi řekl?

Myslím, že ano. Já se s panem profesorem Klausem znám od roku 90 a vím, že jeho pohled na právníky byl dost skeptický. Z hlediska té praktické politiky v nich viděl spíš elementy zdržující a komplikující věci. Někdy měl dokonce pravdu. A taky mě považoval za bližšího prezidentu Havlovi než sobě. Upřímně řečeno, pan prezident i já víme, že kdybych tady nebyl, kdyby tady tato instituce nebyla, chleba u nás levnější nebude.

A nelezete si vlastně s panem prezidentem trochu do zelí? I prezidentská kancelář bývá chápána jako poslední instance...

Bývali opravdu dnové, kdy pan prezident při setkání se mnou hrál jakési karty: Já položil na stůl svoji zprávu – a on měl připravenou bilanci počtu svých stížností.

Kdo koho trumfнул?

No tak... téměř vždycky mě pan prezident doháněl. Ale faktem je, že v poslední době mi to už nepředkládá. Myslím, že si uvědomil jeden podstatný rozdíl – a já to taky vidím, když mi lidé někdy posílají i odpovědi pana prezidenta. On se těmi jednotlivými stížnostmi ve velké většině případů skutečně zabývat nemůže, takže odkazuje lidi na nějaký systém práva. Zatímco já mám aparát i zákonně zmocnění chtít od úřadů vysvětlení a lidem odpovědět se znalostí věci.

Jakou máte autoritu u státních institucí?

Když jsem začínal, měl jsem pocit, že jsem určitá vážená autorita, reakce byly dosti státotvorné. Ale s přibývají-

cími lety si úřady začaly uvědomovat, že nejsem zrovna jejich kamarád. Zejména v některých těch vyšších rovinách loajální kontakty ochladly.

Vyššími rovinami myslíte ministerstva?

Ano. Většina starostů malých obcí s námi komunikuje velice ochotně, protože celkem právem předpokládají, že jim maličko poradíme. Jsou ale starostové některých statutárních měst, kteří, zachvácení svým významem, odmítají reagovat. U ministerských úředníků zase někdy člověk narazí na takové to sebevědomí, že oni jsou jediní znalci výkladu práva. A špičky ministerstev mají tendenci k pokrytecké vstřícnosti. Že mi dají jako za pravdu, přičemž řešení bývá v nedohlednu.

Jste odpovědný Poslanecké sněmovně. Jak moc berou poslanci vaše zprávy vážně?

To se taky vyvíjí. Zkraje se Poslanecká sněmovna o moje zprávy víceméně nezajímala. Že by byly nějaké diskuse nebo že by se to projednávalo ve výborech, to neexistovalo. Vlastně až v tom posledním volebním období se situace změnila. Petiční výbor zprávu projednává, vloni dokonce plénum sněmovny požádalo vládu, aby se k ní vyjádřila. Je ale zajímavé, že se o zprávu vždycky intenzivně zajímal Senát, ačkoli ji má víceméně k informaci.

Mluvíme zatím obecně. Vzpomenete si z těch tisíců stížností na konkrétní případ, který vás vzal za srdce?

Paní redaktorko, musím poctivě říct, že ne. Jeden příběh ale mám zafixován, a to jenom proto, že to byla jubilejní dvacetitisíc stížnost. Jednalo se o velice starého člověka, účastníka druhého odboje, který se objevil v nemocnici téměř v kómatu. Lékařská věda ho jednoho krásného dne postavila na nohy a v domnění, že nemá nikoho ve světě širém, se octl v léčebně pro dlouhodobě nemocné a vzápětí v domově důchodců. A v rámci té pozitivní péče se stal trvale přihlášeným v domově důchodců, ačkoliv měl vlastně svůj byt. Taky byl připraven o platný občanský průkaz, který zůstal v bytě. Já se ne-

chci domýšlet, že v tom byla jakási hra, jak se zmocnit jeho bytu. Ale ten člověk, tenkrát mu bylo skoro devadesát, si to uvědomil, obrátil se na mě a my jsme to poměrně velice úspěšně zúřadovali. Vrátil se domů a obecní úřad za ním dokonce poslal fotografa kvůli nové občance. Ty naše případy jsou ale, upřímně řečeno, vždycky nějakým způsobem smutné. Teď dopoledne jsem tu například měl paní, která na stará kolena pojala fixní ideu, že přišla o kus svého pozemku. Ona sem jezdí poměrně často.

Počkejte, vy přijímáte stěžovatele osobně? Váš úřad má přece 99 zaměstnanců.

Je mnohem efektivnější, když zejména ty neuspokojitelné typy přijímám sám. Dokonce to má někdy dokonce odstrašující účinek.

Vloni jste obdrželi 6 062 stížností. Existují ve stěžování nějaké módní vlny?

Některé stížnosti bývají ovlivněny mediálně. V oblasti životního prostředí je teď velká móda hluk, hluková zátěž. A to nejen zvuky z předzahrádek a nejrůznějších pohostinských zařízení, ale hlavně komunální a dopravní hluk.

Řešíte i nějaké podivínské záležitosti?

Tak mám tady třeba univerzální stížnost na letní čas. Pekař Pecka, tamhle na věšáku visí různé trofeje – a něco z toho jsou dárky od pekaře chrudimského.

Jak mu můžete pomoci?

Je v mém popisu práce obrátit se autoritativně na Ústavní soud, aby zrušil vládní nařízení, podle kterého se stále letní čas zavádí. Problém je ale v tom, že já mohu chtít zrušení předpisu, pouze je-li v rozporu s ústavou. A já nemám k dispozici hodnověrnou argumentaci od žádného lékaře, že změna na letní čas opravdu škodí zdraví.

Moc velkou úsporu energie to už ale zřejmě nepřináší, protože dnes málokdo začíná pracovat za tmy. Takže to není v rozporu s ústavou, ale spíš se zdravým rozumem.

Že si na letní čas stěžují někteří lidé, ale není nic proti tomu, jak ta změna rytmu vadí dobytku, kterému to nevysvětlíte. Třeba ve Švýcarsku mají sice letní čas, ale v rámci letního času upravují pracovní doby na salaších, protože dobytek bučí a chce být krmen a vyhnán na pastvu, ať mají lidi šest nebo sedm hodin. Ostatně původní myšlenka, že změna na letní čas přinese úspory elektrického proudu, je dávno překonaná. Energetické závody mají dneska spíš zájem, aby spotřeba elektřiny rostla.

Řekl byste, že Češi si stěžují víc než třeba Němci nebo Francouzi?

Myslím, že my jsme všechny autority kolem roku 90 zpochybnili. A otevřenost těch kritik, posilovaná občasnými aférami, u nás vedla k poměrně vysoké tendenci kritizovat. Kdežto v takzvaných starých demokraciích, což vím od svých slovatných kolegů, je vyšší stupeň přiznání jakýchsi neměnných hodnot v byrokracii.

Říká se, že u nás je dost vysoká právní kultura, ale problém je v morálce. V typicky české snaze prokličkovat, najít skulinu v zákonu...

Je to tak. Já jsem účasten nejrůznějších konferencí a příprav nových předpisů. Takže vím, že jakmile se uvažuje o nějakém novém předpisu, první se objeví úvaha o tom, jak by se dal obejít. To se koneckonců projevuje i v Poslanecké sněmovně. Kupříkladu budeme uvažovat o tom, že se bude jezdit vpravo. A teď odpůrci začnou: stane-li se, že se bude přemísťovat stádo slonů po státní silnici, a potká-li se to stádo s dvěma hrochy, budou se muset vyhnout vlevo. Jsou to někdy bizarní úvahy.

Jsou naše úřady opravdu tak prolezlé korupcí, jak se obecně tvrdí?

Já to, paní redaktorko, nechci podceňovat. Ale u mě si stěžují lidé, kteří už nevědí, jak dál. U mě si nestěžují ti, kteří si nějakou svou cestičku najdou. Ty tisíce stížností jsou od lidí, kteří nespěli v nějakém konfliktu s erárem. A jsou většinou prezentovány velice subjektivně, ten člověk hledá všechny možné mouchy. Ale korupčních signálů tam bývá minimálně. Obecně mám ale pocit, že jsme si u nás zvyk-

li pochybovat o globálním oteplování a současně mluvit o korupci. Že je to trošku folklór. Pravda ovšem je, a to vím z doby, kdy jsem býval ministrem, že jsou daňové soustavy některých evropských států, které při výdajových položkách v obchodním světě uznávají nějaké procento neprokazatelných výdajů. A že tedy jsou státy, jejichž exponenti se u nás prezentují, které mají téměř institucionální potřebu hovořit o tom, že dvě, čtyři procenta účtují, aby tady někoho více či méně korumpovali.

Změnila funkce ombudsmana váš pohled na českou společnost?

Já jsem vlastně něco podobného většinu života dělal už jako advokát. Pro mě je stěžovatel něco, jako býval můj klient, s tím rozdílem, že klient byl povinen mi platit a já byl povinen se k němu chovat uctivě, kdežto stěžovatel nic neplatí a já k němu do jisté míry mohu být kritičtější. Jeden advokátský slogan říká, že čím více poznáváte svého klienta, tím lépe rozumíte jeho odpůrci. To platí i tady. Někdy jsou to opravdu tragické případy nedorozumění mezi úřadem a stěžovatelem jenom proto, že ten stěžovatel je tak neuvěřitelně protivnej ve způsobu své prezentace, že se mu potom děje bezpráví ne proto, že by mu chtěl někdo škodit, ale že ho už nesnášejí. A já chápu, že člověk, který nějakému úřadu denně posílá desetistránkové rozbor, jim pije krev a už to ani nečtou...

K čemu vás osobně zavazuje funkce ombudsmana?

Vím, že jsou lidé, kteří mě na veřejnosti poznávají, takže si musím trošku dát pozor na své chování. Fronty nepředbím, dokonce někdy i platím jízdné v tramvaji, ačkoli vzhledem ke svému věku bych nemusel. Snažím se lidi neprovokovat a neporušovat zákon, jen mám trošku problém s těmi zákazy kouření. A lidi mě kazí, protože když přicházím do nějakého objektu, kde se nesmí kouřit, najednou se přede mě postaví popelník, který poslouží vedoucím pracovníkům úřadu jako alibi, že si konečně mohou ve své kanceláři zapálit a svádět to na mě.

Od kouření vás neodradil ani infarkt. Jsou někdy situace, kdy je vám vaše závislost protivná?

Někdy se přistihnu, že začnu mít skutečně kvaziabstinenční příznaky. Takže mám třeba tendenci udělat si v jednání přestávku jenom proto, abych si zapálil, a předstírám jinou fyziologickou potřebu. Chápu, že během porady kouřit nelze. Tak abych učinil zákonu zadost, většinu porad, které tady svolávám, označuju za přátelská posezení, což je situace, v níž zákon tak jednoznačně kouření nezakazuje.

Jak vnímáte současný hon na kuřáky? Neměli by už mít nějakého svého vlastního ombudsmana?

Já jsem ochoten tu roli přijmout! (směje se) Já uznávám, že kouření smrdí, uznávám, že produkuje značné množství té popelové nečistoty, což se zejména pozná na bílém ubrusu. Já dokonce připouštím, že to kouření nemusí být zdravé, i když můj aktuální plicní nález o tom nesvědčí. Po infarktu jsem rok nekouřil. Bylo mi tenkrát řečeno: netloustnout, nestresovat se a nekouřit. Já jsem sice nekouřil, ale tloustnul jsem a stresoval se. Potom jsem si zapálil a bylo všechno v pořádku.

[Lidové noviny, 6. června 2008]

Historik umění, znalec funkcionalismu a dokumentarista brněnské architektonické avantgardy meziválečného období Iloš Crhonek získal pro brněnské muzeum dokumenty desítek tvůrců. V rozhovoru s názvem **Hledal výkresy slavných architektů** o tom informuje redaktorka **Veronika Skálová**.

Bez ohledu na to, o kterém architektovi z brněnské meziválečné avantgardy je řeč, Iloš Crhonek má vždy po ruce zajímavou historku. Jeho paměť je vlastně encyklopedií významných i méně známých funkcionalistických staveb v Brně, ale ví také o dílech „svých“ architektů ve Zlíně či Prostějově. A není divu, tomuto období zasvětil vystudovaný kunsthistorik velkou část svého života.

„Málokdy se stane, aby brněnská výtvarná kultura dosáhla evropského vrcholu. Naše meziválečná avantgarda

však byla poměřitelná se všemi ostatními centry architektury té doby“, vysvětluje šestasedmdesátiletý Rhoňek, proč si vybral právě tohle období. Jeho zásluhou disponuje Muzeum města Brna archivy šedesáti architektů z meziválečného období, které pro muzeum získal. Shromáždění tohoto souboru mu trvalo třicet let.

Která z pozůstalostí po architekttech byla nejrozsáhlejší?

Určitě archiv Bohuslava Fuchse. Ten mi jej nabídl sám o sobě. Prostě mi jednoho dne zavolal. To byla veliká pocta. A také veliké štěstí.

Jak to?

Když Bohuslav Fuchs v roce 1972 zemřel, týden po jeho smrti přijeli do Brna Švýcaři a chtěli od rodiny koupit celou jeho pozůstalost. Kdyby mi ji Fuchs nepředal, skončily by veškeré jeho studie, výkresy a další dokumenty kdesi ve Švýcarsku. Naštěstí v té době už byly bezpečně na Špilberku.

Jak se o vás vůbec Fuchs dozvěděl?

Poznali jsme se, když jsem pracoval v Domě umění. Za jeho tehdejšího ředitele Adolfem Kroupou chodívala řada osobností z uměleckého života. A v Domě umění byl i sekretariát svazu architektů. Já jsem v polovině šedesátých let připravil dvoudílnou výstavu zahrnující profily tehdejších brněnských architektů. Když jsem začal sbírat archivy meziválečných architektů, Fuchs se o mou práci velmi zajímal. Ptal se, co jsem získal, s kým jednám a podobně. Kromě něj mi velmi pomáhali i pánové architekti Bohumil Tureček a Mojmir Kyselka. Doplňovali informace, upozorňovali mě na různé autory a pozůstalosti. Oni věděli, že je moje práce smysluplná.

Znal jste se i s dalšími významnými architektky?

Například s Bedřichem Rozehnalem. To byl velmi ušlechtilý člověk, vynikající architekt funkcionalista. Je autorem například Dětské nemocnice v Černých Polích. Když jsem s ním sedával, stávalo se, že se mi omluvil, musel odejít. Že prý dostal pár nápadů a těší se, až bude rýsovat.

Bylo těch případů, kdy vám své práce odevzdal sám architekt, víc?

Nebylo to časté. Ale stávalo se, že za mnou přišli pozůstalí. Když se doslechli, že takové věci mohou najít uplatnění. Ale ani to nebylo běžné.

Jak tedy takové hledání vypadalo?

Měl jsem soupis jmen, jejichž archivy bych pro muzeum chtěl získat. Pak jsem vyhledával pozůstalé rodiny – muzejníci tomu říkají aktivní sběr. S rodinami jsem pak vyjednával, což bylo nesmírně zajímavé. Co archiv, to poutavý příběh. Měl jsem velké štěstí, že mi rodiny po architekttech důvěřovaly a ty příběhy mi vyprávěly.

Tak mi nějaký řekněte.

Například setkání s vdovou po Otto Eislerovi bylo nezapomenutelné. Paní Truda byla sice v té době starší dáma, ale když si sedla, dala si nohu přes nohu, cigaretu do špičky, tak jste měli pocit, že před vámi sedí některá z filmových hvězd meziválečné éry. A vyprávěla mi, že ještě před válkou u Eislerových v takovém zahradním domku bydlel významný antifašista. Krátce po obsazení Brna do vily vtrhlo gestapo. Vyslýchali Ottu Eislera a v hale v krbu pálili jeho barokní grafické listy, velmi cenné, aby jej přinutili prozradit, kde se ten antifašista nachází. Eisler i jeho paní potom skončili v koncentračních táborech, přesouvali je z jednoho do druhého, ale oba se vrátili. Paní Eislerová mi předala architektonickou část archivu svého manžela.

Ona byla i jiná část toho archivu?

Eisler nebyl jen architekt. Měl i stavební firmu. A jeho firma postavila vilu Tugendhat. Samozřejmě kromě různých řemeslných detailů či podpůrných pilířů, které nechal autor návrhu Mies van der Rohe dovézt odjinud. V archivu této firmy tedy byla kompletní stavební dokumentace vily opatřená razítky berlínské kanceláře Miese van der Rohe.

Tyto dokumenty paní Eislerová neměla?

Ne ty zůstaly v archivu firmy. Když se však znárodnělo, byly všechny stavební firmy převedeny pod Pozemní stavby, a to včetně archivů. Dokumenty

tace vily Tugendhat se tak ocitla v souhrnném archivu v Masarykově ulici.

A kde je nyní?

Na Špilberku (sídlo Muzea města Brna – pozn. red.). Do Pozemních staveb jsem nemohl jen tak přijít a požádat, aby mi ty dokumenty odprodali. Tak jsem si tyhle dokumenty prostě půjčil a už je nikdy nevrátil. Bůhví, jak by skončily. Teď ale může připravovaná rekonstrukce vily probíhat podle originálních dokumentů.

Podlehlly některé archivy zkáze, než se vám je povedlo najít?

Samozřejmě. A těch materiálů nebylo málo. Například pozůstalost Bohumila Čermáka, autora třeba pavilonu G na brněnském výstavišti s vyhlídkovou věží. Čermák měl v Bílovicích dva domy. V jednom bydlel a v druhém měl ateliér. Právě v ateliéru měl téměř celý svůj archiv. Jenže právě tenhle svůj dům daroval obci. A ti neměli nic lepšího na práci než celý archiv vzít a odvézt do sběru. Proto jsem získal jen menší část, která byla v jeho druhém domě.

Který byl nejkurióznější způsob získání archivu?

Nejspíš když jsem si ho musel vyhrabat zpod uhlí. To byly výkresy Jaroslava Syřiště. Bydlel v Březinově ulici v domě, který byl replikou jednoho z domů v kolonii Nový dům pod Wilsonovým lesem. Část jeho archivu mi předala dcera, která byla tanečnicí v Národním divadle v Praze. Ale část zůstala v tom domě ve sklepě a kdosi ji zaházal uhlím. Tak mi nezbylo než vzít lopatu, odházet uhlí, archiv oprášit a odvézt na Špilberk.

Dokumenty asi podléhaly zkáze vcelku často, že?

Jak kdy. Zajímavý osud měl například archiv Františka Lydie Gahury. Prostřední jméno Lydie si vzal po své manželce. To byl Bařův zlínský architekt, v jeho pozůstalosti je celý meziválečný vývoj Zlína. Gahurův někdejší dům obýval vrátný ze Svitu. Ten mi řekl, že když viděl, kolik to muselo stát práce, přišlo mu líto ty papíry vyhodit. Tak je dal na půdu do dřevníku. Jenže kromě dřeva v přízemí a sena na půdičce byly v dřevníku i myši. A ty

ohlodaly okraje výkresů. Když jsem s tím přijel na Špilberk, ty okousané okraje jsem zastříhl. Ale teď si myslím, že jsem to neměl dělat, to vlastně také o něčem svědčí.

Kromě dokumentace vily Tugendhat, podařilo se vám pro muzeum získat i nějaké další „poklady“?

V rámci některých menších pozůstalostí se našly zcela mimořádné věci. V jednom z nich například patnáct dopisů Adolfa Loose a jeho projekt na dům v Sedlákově ulici v Brně, který však nikdy nebyl postaven. Majitel pozemku totiž zemřel a jeho vdova už nechtěla pokračovat. Ale zůstal projekt na ten dům. Jedna jeho verze je ve Vídni v Albertině a druhá u nás na Špilberku. Bohužel i když se Adolf Loos v Brně narodil, žádnou z jeho staveb tu nemáme. V pozůstalostech se však objevily i dokumenty, které s Brnem nejsou nijak spojené.

Jaké?

Originály kreseb Le Corbusiera, slavného architekta a urbanisty. Byly součástí pozůstalosti Vladimíra Beneše.

Tušíte, jak se tam dostaly?

Beneš ve třicátých letech jako student brněnské techniky získal stipendium u Corbusiera a pracoval v jeho pařížském ateliéru. Tam je nepochybně původ těch kreseb. Zbytek už je moje domněnka. Myslím, že když Beneš z Paříže odjížděl, prostě shrnul do šuplíku vše, co bylo na stole. A ať už záměrně, či nezáměrně, takhle s sebou do Brna ty kresby přivezl.

Jak se na vaši práci dívali komunističtí pohlaváři? Funkcionalismus přece nemohl být příliš populární.

Vůbec ne, naopak. Byl na indexu. Ale moje práce nebyla nebezpečná, dokud jsem byl schovaný za hradbami Špilberku. Pokud jsem o tomto období nic nepublikoval nebo díla nevystavoval, nikomu jsem nevadil. Jediné potíže, s nimiž jsem se potýkal, byly s financemi.

Jak to?

Všechny pozůstalosti se vykupovaly. Navíc jsem v rámci své práce sbíral i kusy nábytku navrženého těmito architekty. Sice se za vše platil opravdu

pakatel, ale přesto byl problém získat peníze na vykupování pozůstalostí meziválečných architektů.

Jak jste si s tím poradil?

Domluvil jsem se s paní, která pracovala na rohu České ulice ve starožitnostech jako vedoucí. U těchto starožitností působila komise, která pozastavovala kulturní hodnoty, které mají přijít do veřejných sbírek a neměly by přijít na soukromý trh. A na to byly vyčleněné prostředky. Domluvili jsme se tedy, že archivy nebo nábytek prošel přes ně. O vyčleněné prostředky požádalo muzeum a já jsem ty věci od nich vykoupil.

[Mladá fronta Dnes, 15. září 2008]

Ekonomické teorie nám dnes poskytují vysvětlení problémů, které s ekonomikou na první pohled příliš nesouvisí. Toto téma reflektuje v článku nazvaném **Logika života a věčná žárovka** ekonom **Pavel Kohout**.

V nedávných letech se stalo zvykem tvrdit, že ekonomie vyřešila všechny velké problémy: otázku plánování versus trh, volbu optimální měnové politiky, problém optimální fiskální politiky. Velké spory jsou prý již vyřešeny, přes 90 procent ekonomů se shodne na konsenzuálním základě svého oboru. Podle zastánců tohoto názoru tedy už zbývá vyřešit jen méně podstatné a dílčí problémy. Ale ne každý se k nim počítá...

Poslední kniha ekonomů Tima Harforda s názvem **The Logic of Life** si neklade snadný cíl. Jak název napovídá, autor hodlá objasnit logiku života: proč se lidé chovají tak, jak se chovají. Jaké jsou kořeny bohatství a bídy. Vztahy mezi národy a rasami. Vztahy mezi muži a ženami. A tak dále. Každý aspekt lidského jednání lze podle něj vysvětlit nějakým ekonomickým modelem.

Aby nedošlo k omylu, Harford není utopický snilek ani megaloman, který by přišel se zaručeně původní „teorií všeho“. Autor knihy s nemožně ambiciózním titulem stojí oběma nohama pevně na zemi a dobře ví, co si může dovolit a jaké je jeho místo. Tím místem je pozice zasvěceného popularizá-

tora a strhujícího vypravěče. Harford, obrazně řečeno, stojí na ramenou géniů a má odtud skvělý výhled.

Jednou ze zdánlivých záhad, které jiné společenské vědy marně řeší, je mechanismus vzniku etnický striktně definovaných čtvrtí. Proč je určitá část některého amerického města (např. Washingtonu D. C.) téměř úplně černá, zatímco sousední takřka čistě bílá? Segregace neexistuje již dávno, nadto se ukazuje, že samovolně „etnické čištění“ probíhá i ve městech a státech, kde nikdy nebyla.

Odpověď nabízí ekonom Thomas Schelling, nositel Nobelovy ceny (2005). Představte si šachovnici s černými a bílými figurkami, které jsou rovnoměrně rozmístěny. Každá – vyjma ty, které stojí na kraji šachovnice – má osm sousedů. Předpokládejme, že každá figurka je „spokojená“ v dokonale promíšeném prostředí, a že dokonce toleruje převahu figurek odlišné barvy v poměru 2:3. Pokud budou figurky dokonale rovnoměrně rozmístěny, žádná nebude mít motivaci opustit své „bydliště“. Takto dokonale integrovaná společnost je však velmi křehká. Stačí náhodně promíchat několik figurek. Obraz na šachovnici stále vypovídá o vysokém stupni integrace, ale některé figurky již nejsou šťastné. Mají motivaci stěhovat se ke svým: bílé k bílým, černé k černým. Velmi rychle tak vykristalizují rozsáhlé stejnobarevné zóny.

K segregaci dochází spontánně, a to i v situaci, kdy míra tolerance odlišnosti je dosti vysoká. Platí to nejen pro bělochy a černochoy, ale i pro jiné sociální a etnické skupiny. „Mírné příčiny mohou mít extrémní následky,“ komentuje Schellingovy výsledky Harford. Vyplyvají z nich rozsáhlé důsledky pro integraci menšin a pro fungování multikulturní společnosti: zdaleka ne vždy je většinová společnost tak rasistická, jak by mohla struktura osídlení města signalizovat na první pohled. Snahy o povznesení situace sociálně slabších skupin by se tedy měly upírat jinam než na přesvědčování většiny, že rasismus je špatný.

Na příkladě Schellingova „šachového“ modelu etnický rozdělenýho města se ukazuje, že současná ekonomie jde daleko za rámec tradičních

ekonomických témat. Ani oblast sexuálního chování nezůstala stranou zkoumání ekonomů. Günther Hitsch, Ali Hortacsu a Dan Ariely zkoumali preference mužů a žen v internetových seznamkách. Muži mají velkou odezvu, pokud uvedou vysoký příjem. Pokud však na internetové seznamce uvede vysoký příjem žena, následuje menší odezva, než když uvede skromný příjem. Muži s ročním příjmem do 50 tisíc dolarů jsou průměrně zajímaví. S rostoucím příjmem roste atraktivita a muži s ročním příjmem nad 250 tisíc dolarů vyvolávají o 151 % vyšší odezvu. Naopak ženy s vysokými příjmy mají stejnou atraktivitu jako ženy s příjmy 15 až 20 tisíc dolarů ročně.

Pokud jsou ženy systematicky přitahovány bohatými muži, mělo by z toho vyplývat, že v místech s vyšším výskytem bohatých mužů se bude vyskytovat větší počet žen. A protože vyšší příjmy mají muži ve městech, mělo by teoreticky platit, že ve velkých městech bude žít větší procento žen ve věku vhodném pro založení rodiny než na venkově nebo v malých městech.

Lena Edlundová z Columbia University zkoumala, zda je to pravda. Zjistila, že ve 44 ze 47 zkoumaných zemí skutečně ženy ve městech převažují. V rámci Spojených států to platí rovněž. V hlavním městě Washingtonu ženy početně převyšují muže v poměru 9:8. V New Yorku platí podobný poměr. Naopak v agrárních státech jako Aljaška, Utah a Colorado žije více mužů. Velmi podobný vzorec chování nalezla Edlundová v rodném Švédsku: oblasti, kde žijí muži s vyššími příjmy, jsou typické vyšším výskytem mladých žen na úkor venkovských oblastí.

Logika života se však nezabývá pouze všední realitou každého, zkoumá také vrcholovou mezinárodní politiku. Konec 50. let byl ve znamení studené války. Obě supervelmoci měly odlišné politické a hospodářské systémy, ale pokud šlo o strategická rozhodování, vůdcové obou států uvažovali podobně. Toho si byl vědom i nám již známý Thomas Schelling, který v té době pracoval na pokročilé teorii her.

Aplikace této teorie měla světodějný význam v době, kdy Schelling pracoval jako poradce prezidenta Ken-

nedyho. Mladý prezident čelil v roce 1961 sovětskému ultimátu: Chruščov vyhlásil sovětský nárok na Západní Berlín a prohlásil, že americký odpor bude považován za akt války. Nezkoušený Kennedy řešil dilema: ustoupit, anebo riskovat? Na základě analýzy počtu a umístění zbraní dospěl Schelling k závěru, že Chruščov blufuje. Za čtyři dny od přečtení Schellingovy analýzy pronesl Kennedy v televizi: „Dali jsme své slovo, že sovětský útok na město bude považován za útok na nás všechny.“ Toto veřejné prohlášení zavázalo Ameriku k provedení odvetného úderu. Pravděpodobnost, že by blufování zafungovalo, podstatně poklesla. Chruščov se poté racionálně rozhodl na Západní Berlín nezaútočit. Krize skončila vybudováním berlínské zdi; Sověti přešli z útoku do obrany.

Schellingův teoretický přístup spočívá v zavedení lidského faktoru do teorie her a rozhodování. Lidé nemyslí striktně racionálně jako počítače. Mohou se mýlit a mohou si chybně vykládat různé informace a prohlášení. Proto prosazoval lepší komunikaci mezi protivníky a jasnou řeč v politice. Dříve, než „se provedou náležitá opatření“, by měl politik sdělit konkrétní stanovisko, například: „překročíte-li bod X, zahájíme vojenskou akci“. Vágní a dvojznačné formulace komplikují racionální řešení sporů. Jasná řeč a jasné postoje naopak snižují riziko propuknutí konfliktu.

Existují stovky drobných pozorování ze života, která Harford ve své knize uvádí. Přesvědčivě ukazuje, jak ekonomická rozhodování utvářejí historii světa a jak ekonomické vztahy ovlivňují životy nás všech. A kdo chce lépe pochopit, jak funguje lidská společnost, neměl by si jeho novou knihu nechat ujít. A vlastně ani tu předposlední: *The Undercover Economist* (Ekonom v přestrojení). Tím „přestrojením“ jsou míněny ekonomické „detektivní“ výpravy do jiných než čistě ekonomicko-finančních oblastí. Kniha nabízí v podtitulku vysvětlení, proč bohatí jsou bohatí, proč chudí jsou chudí a proč nikdy nekoupíte slušné ojeté auto. Harford zkoumá témata, která jsou široce atraktivní: globalizace, chování obchodních řetězců atd.

A proč tedy nikdy nekoupíme dobré ojeté auto? Odpověď sahá do roku 1970, kdy George Akerlof publikoval převratný článek o tom, jak trhy pracují s informacemi. Ojeté automobily jsou příkladem trhu, kde prodávající mají podstatnou informační výhodu před kupujícími. Řekněme, že na trhu jsou ojeté kvalitní automobily s užžitnou hodnotou kolem 5 000 dolarů, ale zároveň i téměř bezcenné „šunky“. Kupující není na pohled schopen rozlišit kvalitu od šrotu, ale je ochoten zaplatit až 2 500 dolarů za poloviční pravděpodobnost, že koupí slušný vůz. Ale prodávající ví, co prodává, a nebude nikdy ochoten prodat slušný vůz za takto nízkou cenu. Kvalitní ojetá auta tak prakticky zmizí z běžného trhu.

Skutečný trh se samozřejmě nikdy nechová přesně podle tohoto schématu - ale jak Harford podotýká, každý, kdo někdy kupoval ojeté auto, ví, že na Akerlofově modelu něco je. Prodávající, kteří vědí, že prodávají dobré auto, nemohou tuto skutečnost případnému kupujícímu dokázat, takže si tato auta nechávají pro sebe.

Teorie asymetrických informací se ovšem v praxi masově projevuje i v jiných oblastech, například šizením turistů, kteří jsou ve městě krátce a nedokážou se orientovat, které ceny jsou férové a které přemrštěné. Jiná závažná aplikace této teorie je v pojišťovnictví. Lidé, kteří jsou si vědomi svého špatného zdravotního stavu, budou ochotnější kupovat si zdravotní a životní pojištění než zcela zdraví lidé. Teorie asymetrických informací pomáhá vysvětlit, proč je americké zdravotnictví tak drahé, a poskytuje praktické recepty, jak by mělo být financování zdravotnictví lépe organizováno.

Zajímavá je i Harfordova odpověď na otázku, proč jsou bohatí lidé bohatí, zatímco jinde vládne chudoba - využívá zde své osobní zkušenosti z řady afrických zemí. Kapitola „Proč jsou chudé země chudé“ začíná sugestivním líčením návštěvy Kamerunu, kde se turista již na začátku setká s absurdní šikanou při získání vstupního víza. Pokračuje líčením korupce v této zemi, která patří k nejvíce zkorumpovaným na světě. Autor uvádí, proč je tamní vláda tak nepopulární: „Velká část vládních aktivit je zřejmě zamě-

řena na okrádání kamerunských občanů“ – a pokračuje analýzou kamerunské daňové politiky. Jejím hlavním problémem je nesystematická a hlavně velká daňová zátěž, za kterou však občané nedostávají protihodnotu v podobě lepší infrastruktury. Vlastně nedostávají vůbec žádnou protihodnotu kromě šikany a překážek v podnikání.

Kapitola „Co supermarkety nechtějí, abyste věděli“ není plytkou kritikou konzumní společnosti, ale kvalifikovanou analýzou obchodních praktik. Čtenář zjistí, že některé firmy schválně zhoršují užité vlastnosti některých výrobků. Například počítačová tiskárna IBM Laser Writer E nižší cenové kategorie se takřka nijak neliší od dražší a výkonnější D3M Laser Writer; rozdíl je jen v tom, že „E“ má navíc čip, který snižuje její výkonnost. Proč? Stejný výrobek lze takto prodávat dvěma skupinám zákazníků za dvě různé ceny, což zvyšuje celkové tržby. Firma může prodávat plnohodnotný výrobek za plnou cenu, ale i „ošizený“ výrobek za nižší cenu těm zákazníkům, kteří si nemohou dovolit zaplatit více. Tato praxe je levnější, než kdyby IBM vyvíjela a vyráběla dva zcela odlišné výrobky.

Jako tematický doplněk Harfordových knih lze doporučit útlou knížku britského ekonomu Johna Kaye s názvem Věčné žárovky (*Everlasting Light Bulbs*). Proč právě tento název? Existuje pověst (stará skoro jako vynález klasické Edisonovy žárovky), která tvrdí, že vědci již dávno vynalezli žárovku s nekonečnou životností. Konspirace velkých korporací, které vydělávají na obyčejných žárovkách, však vynález dokázala utajit. Tato pověst má ovšem celou řadu variant: věčná zápalka, nezničitelné punčochy, automobil, který vydrží navěky... Ale takové mýty neodpovídají ekonomické logice. Ta velí nový výrobek zavést ihned, jak je to možné. Pokud by výrobek typu „věčné žárovky“ byl příliš drahý, lze jej pronajmávat – což byl původní obchodní model například společnosti Xerox. V 70. letech se mezi lidmi šuškal o ploché televizní obrazovce, jejímuž rozšíření bránil ziskuchtivé firmy, které příliš investovaly do výroby baňatých skleněných obrazovek. I to byl mýtus: na plochý televizor si svět musel ještě pěkných

pár let počkat. Ale jakmile byla plochá obrazovka technicky realizovatelná, takřka ihned se objevila na trhu.

John Kay zkoumá i otázku, jak si ekonomové vybírají místa, kde strávit dovolenou. Někteří si vybírají země s nízkým hrubým domácím produktem na hlavu, kde služby jsou velmi levné. „Věnujte pozornost zemím, odkud lidé spíše emigrují, než aby imigrovali. Možná východní Evropa je to správné místo. Ale v životě jsou i jiné věci než ekonomie. To je důvod, proč tato kapitola byla psána na jihu Francie.“

[Lidové noviny, 21. června 2008; HARFORD, Tim. *The Logic of Life: The Rational Economics of an Irrational World*. Random House, New York 2008; HARFORD, Tim. *The Undercover Economist*. Oxford, University Press, Oxford 2005; KAYE, John Anderson. *Everlasting Light Bulbs*. Erasmus, London, 2004]

-tb-

TISKOVÉ ZPRÁVY
MINISTERSTVA
PRO MÍSTNÍ ROZVOJ

Žadatelům o peníze z evropských fondů se otevřely dveře k téměř 150 miliardám korun

Během září a října letošního roku vyhlásily řídicí orgány jednotlivých operačních programů 38 výzev na 144,05 mld. Kč. Do 31. srpna 2008 bylo schváleno 1 745 projektů s hodnotou přes 46 mld. Kč. Dalších 7 637 projektů v hodnotě 178 mld. Kč právě prochází vyhodnocením.

České řídicí orgány jednotlivých operačních programů pravidelně vyzývají veřejnost k podávání projektů, které umožňují čerpat evropské finance formou výzev k předkládání projektových žádostí. V září a říjnu jich bylo zveřejněno 38 a žadatelům nabízí čerpání 144,05 mld. Kč (583,1 mil. EUR).

Stále pokračuje schvalování předložených projektů. Podle údajů monitorovacího systému MSC bylo k 31. srpnu 2008 mezi 1 745 schválených projektů rozděleno přes 46 mld. Kč (1 862 mi-

lionů EUR). Dalších 7 637 předložených projektů, které usilují o čerpání více než 178 mld. Kč (7 211 milionů EUR), právě prochází vyhodnocením.

Od začátku programového období 2007–2013 bylo vyhlášeno 358 výzev k předkládání projektů na čerpání peněz z evropských fondů. Celkové množství prostředků, které v jejich rámci mohou předkladatelé získat, přesáhlo 12 mld. EUR.

„Každý, kdo chce finanční podporu získat, musí v rámci tematicky zaměřených výzev předložit svůj projekt. Ten by měl popsat, jakou činností se žadatel bude zabývat a jakou měrou tím přispěje ke zlepšení ekonomiky nebo společenského prostředí. Závazný projekt také zajistí, že dotace budou využity účelně a nedojde k jejich zneužití,“ uvedl ministr Jiří Čunek.

Mezi roky 2007–2013 má do České republiky přitéct celkem 26,69 mld. EUR. Dosud uveřejněné výzvy z tohoto objemu prostředků pokryly v druhém roce programového období již skoro polovinu.

[Tisková zpráva MMR. Dostupné na: <http://www.mmr.cz/zadatelum-o-penize-z-evropskych-fondu-se-otevrelly-dvere-k-temer-150-miliardam-korun>]

Zasedání Řídicího a koordinačního výboru

Řídicí a koordinační výbor (ŘKV) zasedal 16. října v pražském hotelu Olympik. Zasedání zahájil ministr pro místní rozvoj Jiří Čunek. Obsahem jednání bylo vyhodnocení programů a projektů programového období 2004–2006, aktuální stav realizace Národního strategického referenčního rámce (NSRR) v programovém období 2007–2013 a budoucnost politiky soudržnosti.

Řídicí a koordinační výbor je nejvyšším koordinačním orgánem, který dohlíží na čerpání a využití prostředků z evropských fondů v ČR. V současné době je jeho aktuálním tématem příprava ČR na předsednictví v EU. Výboru předsedá ministr pro místní roz-

voj, členy jsou zástupci jednotlivých řídicích orgánů, sociální partneři, neziskové organizace a zástupci krajů.

Jiří Čunek na jednání výboru zdůraznil některé aspekty stavu čerpání a absorpční kapacity, jako je přílišná byrokratická zátěž a nadměrná kontrola operací. Stav čerpání, které činí 71 % certifikovaných výdajů, a 95 % odhadovaného čerpání shrnul Ing. Daniel Braun, ředitel Odboru řízení a koordinace NSRR. Celkovou analýzu a kontrolu s cílem optimalizace nastavení administrativních lhůt provádí Národní orgán pro koordinaci (NOK). Zástupce Ministerstva financí ČR, Ing. Jan Gregor, zdůraznil, že alokace je nutno uvádět pouze v EUR. Za rizika plynoucí z vývoje kurzu CZK/EUR nesou odpovědnost řídicí orgány.

Dalším bodem jednání byl stav realizace operačních programů 2007–2013. Zástupce Evropské komise Jack Engwegen vyjádřil souhlas s realizací kohezní politiky v ČR. Upozornil však na limity v odstraňování administrativní zátěže a kontrol. Evropský parlament klade velký důraz na správnost vynaložených operací a procento chybivosti. ŘKV doporučuje zlepšit komunikaci mezi řídicími orgány a Národním orgánem pro koordinaci.

Na závěr se otevřelo téma velkých projektů, které bylo diskutováno na schůzce komisařky DG Regio Danuty Hübner a ministra pro místní rozvoj Jiřího Čunka. DG Regio českou stranu ujistilo, že velké projekty budou registrovány bez problémů. Evropská komise vyslovila pochvalu Národnímu orgánu pro koordinaci za kreativní informační kampaň „Víte o nás?“. Další zasedání ŘKV bylo stanoveno na jaro roku 2009.

[Tisková zpráva MMR. Dostupné na: <http://www.mmr.cz/zasedani-ridicoho-a-koordinacniho-vyboru>]

Další postup v rámci Politiky územního rozvoje ČR 2008

Veřejná projednání zorganizovalo Ministerstvo pro místní rozvoj ČR nad rámec stavebního zákona, z důvodu

lepšího zapojení veřejnosti do procesu připomínkování pořizovaných dokumentů. Zahájení vnějšího připomínkového řízení a připomínkování PÚR ČR 2008 ze strany veřejnosti proběhlo 12. 6. 2008.

Kompletní materiál k dokumentu PÚR ČR 2008 byl zveřejněn na webových stránkách MMR ČR déle než 90 dnů. Konečný termín pro zaslání připomínek veřejnosti byl 25. 9. 2008. V rámci procesu veřejného připomínkování PÚR ČR 2008 zorganizovalo MMR dvě veřejná projednání návrhu PÚR ČR 2008. První projednání proběhlo v Praze 22. 7. 2008 a druhé v Brně 17. 9. 2008. Cílem bylo poskytnout veřejnosti informace a odborný výklad potřebný k podávání připomínek.

K návrhu PÚR ČR 2008 se vyjádřila oficiální připomínková místa (ministerstva a kraje), řadu připomínek MMR obdrželo od veřejnosti a doručena byla i stanoviska od sousedních států (Slovenska, Saska a Rakouska). Všechna došlá stanoviska a připomínky k návrhu PÚR ČR 2008, které MMR obdrželo do 25. 9. 2008, jsou v současné době vyhodnocována. Vypořádání zásadních připomínek zasláných od ministerstev a krajů bude probíhat na přelomu října a listopadu 2008. V této souvislosti Ministerstvo pro místní rozvoj děkuje všem, kteří využili možnost zapojit se do procesu připomínkování PÚR ČR 2008.

Ministerstvo podle § 33 odst. 6 stavebního zákona zohlední výsledky vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území. Zohlední také stanoviska, připomínky veřejnosti, případná vyjádření sousedních států a výsledky konzultací. Poté upraví návrh PÚR ČR 2008, který znovu projedná se zástupci ministerstev, příslušných ústředních správních úřadů a krajů. Následně bude dokument zaslán k projednání Vládě ČR. Předpoklad je, že konečný návrh PÚR ČR 2008 bude zaslán na Úřad vlády do konce roku 2008.

Z § 34 odst. 1 písm. a) stavebního zákona vyplývá, že součástí materiálu do vlády bude i zpráva o projednání návrhu PÚR ČR 2008 obsahující vyhodnocení stanovisek ministerstev, ji-

ných ústředních správních úřadů a krajů, připomínek veřejnosti, případných vyjádření sousedních států a výsledků konzultací se zdůvodněním způsobu jejich zapracování. Tato zpráva bude zveřejněna na internetových stránkách MMR ČR na přelomu měsíců listopadu a prosince 2008. Na základě § 186 stavebního zákona a v souladu s výše zmíněným usnesením vlády č. 561/2006 má být návrh PÚR ČR 2008 spolu se Zprávou o uplatňování PÚR ČR 2006 předložen vládě ke schválení v termínu do 31. prosince 2008.

[Tisková zpráva MMR. Dostupné na: <http://www.mmr.cz/dalsi-postup-v-ramci-politiky-uzemniho-rozvoje-cr-2008>]

Podpora obcí a regionů v rámci národních programů MMR

Rozhodující pomoc regionům v rámci regionální politiky je v letošním roce realizována především prostřednictvím programů Evropské unie. Kromě této podpory Ministerstvo pro místní rozvoj vyhlásilo ještě národní regionální programy, které zahrnují specifické potřeby České republiky a nejsou v rámci programů EU podporovány.

„V letošním roce jsou v oblasti regionální politiky realizovány dva národní programy, na které bylo vyčleněno celkem 237 mil. Kč. Jedná se o program Podpora bývalých vojenských areálů k obecnímu využití, kde činí celková podpora akcí 132 mil. Kč a program Podpora obnovy venkova, ve kterém dosáhne podpora akcí 105 mil. Kč. V obou programech bylo podpořeno celkem 514 akcí obcí a svazků obcí. Podpořené akce se již realizují a se státní podporou by mělo být dokončeno v regionech dílo v celkové hodnotě 196 mil. Kč,“ oznámil ministr Jiří Čunek.

Kromě těchto programů ministerstvo vyhlásilo i v letošním roce program Obnova obecního a krajského majetku postiženého živelní nebo jinou pohromou. Ten je výrazem podpory státu obcím a krajům, které utrpěly škody na svém majetku v důsledku živelních pohrom. Prostředky jsou určeny na následnou pomoc obnovy a rekonstrukce postižených nemovitostí.

Příjem žádostí do tohoto programu je otevřen, aby pomoc byla v těchto případech co nejrychlejší. Do konce září bylo v rámci tohoto programu podpořeno celkem 213 projektů ve výši 370 mil. Kč.

Vzhledem k průběžnému příjmu žádostí eviduje ministerstvo dalších 90 žádostí, které jsou připravovány k realizaci rozhodnutí o poskytnutí podpory. Celková výše požadované podpory u těchto evidovaných žádostí činí 103 mil Kč. Další informace je možno nalézt na internetových stránkách Ministerstva pro místní rozvoj.

[Tisková zpráva MMR. Dostupné na: <http://www.mmr.cz/podpora-obci-a-regionu-v-ramci-narodnich-programu-mmr>]

Vyhodnocení dotací v oblasti bydlení

Mít střechu nad hlavou, to je jistě přání většiny z nás, stejně jako vlastnit byt, který je v dobrém technickém stavu a má příjemné okolí. Aby se tato přání mohla stát skutečností, vyhlásuje každoročně Ministerstvo pro místní rozvoj programy na podporu bydlení. Ministerstvo letos v těchto programech rozdělilo k 13. říjnu více než 410 milionů korun.

„Přibližně 30 % bytového fondu České republiky je v bytových domech postavených panelovou technologií. Proto je nesmírně důležitý program Podpora regenerace panelových sídlišť“, řekl ministr Jiří Čunek. Na základě tohoto programu jsou obcím poskytovány dotace na regeneraci panelových sídlišť o celkovém počtu nejméně 150 bytů, dotace lze čerpat také na úpravu okolních veřejných prostranství. Zatím bylo kladně vyřízeno 48 žádostí obcí a jejich realizace představuje 178,996 milionů korun.

Dalším významným programem v oblasti bydlení je Podpora výstavby technické infrastruktury, v níž jsou poskytovány státní dotace obcím na výstavbu technické a dopravní infrastruktury pro následnou výstavbu bytových nebo rodinných domů. Vyřízeno bylo 98 žádostí a vyplaceno bylo 87,050 milionů korun.

Osoby, které mají ztížený přístup k bydlení v důsledku zvláštních potřeb vyplývajících z věku, zdravotního stavu nebo sociálních okolností, mohou využít program Podpora výstavby podporovaných bytů. Zde se poskytují státní dotace obcím na výstavbu nájemních bytů se sociálním určením. V rámci 41 kladně vyřízených žádostí bylo letos prozatím vyplaceno 119,927 milionů korun.

Existuje také program Podpora oprav domovních olověných rozvodů, kde mohou získat státní dotaci majitelé bytových a rodinných domů. Cílem této podpory je zkvalitnění bytového fondu a snížení obsahu olova v pitné vodě. Tento požadavek vychází ze závazku České republiky zajistit implementaci právních předpisů Evropských společenství v oblasti životního prostředí. Kladně bylo vyřízeno 84 žádostí v celkové výši 24,811 milionů korun. Více informací je možno získat na oficiálních webových stránkách MMR – Bytová politika – Dotace.

[Tisková zpráva MMR. Dostupné na: <http://www.mmr.cz/vyhodnoceni-dotaci-v-oblasti-bydleni>]

Deregulace nájemného se ve většině krajských měst prodlouží o dva roky

Ministerstvo pro místní rozvoj se rozhodlo rozložit zvýšení nájemného počtené na rok 2010 do tří let. Cílové hodnoty měsíčního nájemného původně předpokládané pro období roku 2010 tak bude dosaženo až k 1. lednu 2012. Ministerstvo stanoví maximální limity přírůstků nájemného pro léta 2010, 2011 a 2012. Tato změna se dotkne všech krajských měst s výjimkou Ústí nad Labem a Ostravy a dále měst a obcí ve Středočeském kraji.

Ministerstvo pro místní rozvoj připravuje systém podpory bydlení osob a rodin, které nejsou schopny hradit zvýšené nájemné, popř. si vůbec jakékoli náhradní bydlení vlastními silami zajistit. Jedná se o podporu výstavby sociálních bytů (tato forma podpory má investiční charakter), konkrétně o poskytování státních dotací na výstavbu nájemních bytů v základním

standardu. Dále se jedná o provozní podporu sociálního bydlení určenou pronajímatelům sociálních bytů. Cílem takové „provozní dotace“ je dorovnání výnosů pronajímateli bytu na úroveň v místě obvyklou. MMR dále připravuje opatření na podporu potenciálních investorů výstavby nájemních bytů formou garancí.

„Vzhledem k tomu, že předpokládaný nárůst limitu regulovaného nájemného v roce 2010 by mohl znamenat pro některé domácnosti v nájemních bytech skutečně příliš vysoké zatížení rodinných rozpočtů, připravuji nová opatření k tomu, aby se i tyto domácnosti mohly s procesem narovnání nájemného přijatelným způsobem vyrovnat“, uvedl ministr Jiří Čunek.

Způsob výpočtu cílového nájemného stanovený zákonem č. 107/2006 Sb. vychází z kupních cen bytů v daných lokalitách, které se každoročně aktualizují. V posledních letech se však tempo růstu cen bytů v řadě míst zvýšilo podstatně více než byla původní očekávání. To je mimo jiné důsledek vysoké poptávky a svým způsobem i určitá daň za úspěšný vývoj české ekonomiky v posledním období. V důsledku toho může být nárůst jednostranně zvyšovaného nájemného v letech 2009 a 2010 podstatně vyšší než se původně očekávalo (např. v roce 2010 až o 40 %).

„Ve chvíli, kdy se ukázaly negativní dopady deregulace, jsme okamžitě začali připravovat nápravu. Vyjednáváme v Bruselu o zrušení některých omezení podpory výstavby nájemních bytů“, upozornil Čunek. „Škoda, že potřebná opatření na podporu nájemního bydlení nezajistil již před třemi lety můj předchůdce Radko Martínek z ČSSD, když připravoval zákon o deregulaci nájemného“, dodal ministr.

V menších městech a obcích se již neočekává dramatický nárůst nájemného v regulovaných bytech. V největších městech, zejména v Praze, je však zřejmé, že poslední postupný krok předpokládaný uvedeným zákonem by mohl znamenat pro některé domácnosti v některých místech skutečně obtížně zvladatelné zvýšení nákladů na bydlení.

Ministerstvo pro místní rozvoj samozřejmě nepodceňuje sociální souvislosti uvolňování nájemného. Proto je celý proces jednostranného zvyšování nájemného doprovázen odpovídajícími sociálními dávkami, které dopad deregulace na domácnosti zmírňují. Sociální dávky určené na bydlení – příspěvek na bydlení a doplatek na bydlení, jejichž výše částečně zohledňuje zátěž konkrétní domácnosti výdaji na bydlení, pomáhají sociálně potřebným domácnostem hradit část nákladů spojených s bydlením.

[Tisková zpráva MMR. Dostupné na: <http://www.mmr.cz/deregulace-najemneho-se-ve-vet-sine-krajjskych-mest-prodlouzi-o-dva-roky>]

Danuta Hübnerová: Věřím, že ČR vyčerpá 100% prostředků z evropských fondů

V rámci své říjnové pracovní cesty do Bruselu se ministr pro místní rozvoj Jiří Čunek sešel na pracovním jednání s evropskou komisařkou pro regionální rozvoj Danutou Hübnerovou.

Hlavním bodem pracovního setkání byla aktuální situace v oblasti čerpání evropských dotací určených pro Českou republiku. Komisařka Hübnerová ocenila vysokou úroveň spolupráce při koordinaci finanční pomoci všech operačních programů mezi Evropskou komisí a Ministerstvem pro místní rozvoj. Rovněž dobrá příprava jednotlivých programů a podmínky pro čerpání byly hodnoceny jako velmi dobré. Komisařka dále připomněla nutnost zaměřit se na velké projekty, kterých je v rámci všech operačních programů více než 150. Tyto projekty díky svému rozsahu podléhají kontrole Evropské komise. Hübnerová vyjádřila přesvědčení, že částka vyčleněná pro Česko v rámci všech operačních programů bude vyčerpána na 100%.

Dalším tématem jednání bylo české předsednictví EU, zejména aktivity spadající pod Ministerstvo pro místní rozvoj. Jiří Čunek informoval komisařku o hlavních prioritách ČR, zejména s ohledem na politiku sociální, ekonomické a územní soudržnosti.

„Mojí ambicí je v rámci našeho předsednictví uzavřít debatu o tzv. Zelené knize územní soudržnosti. Tento dokument se stane základem budoucí politiky územní soudržnosti po roce 2013. Ministerstvo chce dále během předsednictví pokračovat v diskusi na úrovni EU o tom, zda dosavadní cíle, strategie a priority odrážejí vývoj a potřeby Unie. Rovněž bude nutné do této politiky promítnout nové výzvy – globalizaci, nepříznivý demografický vývoj, energetickou bezpečnost a ochranu životního prostředí“, uvedl ministr Čunek.

Na závěr pracovní schůzky ministr pozval komisařku Hübnerovou na návštěvu českých regionů, které dosud nenavštívila. Komisařka přislíbila, že zbývající čtveřici regionů navštíví v průběhu předsednictví České republiky EU.

[Tisková zpráva MMR. Dostupné na: <http://www.mmr.cz/danuta-hubnerova-verim-ze-cr-vycerpa-100-prostredku-z-evropskych-fondu>]

Ministr Čunek a předseda Výboru regionů Van den Brande hovořili o politice evropské soudržnosti

Předseda Výboru regionů (VR) Luc Van den Brande a ministr pro místní rozvoj Jiří Čunek hovořili začátkem října o společných prioritách pro nadcházející české předsednictví EU, které začne 1. ledna 2009.

Jiří Čunek zdůraznil, že Zelená kniha o územní soudržnosti, kterou Komise přijala, bude pro české předsednictví z pohledu Ministerstva pro místní

rozvoj klíčovou prioritou. *„Zaměříme své úsilí na to, aby se dosáhlo pokroku v otázkách, o nichž Zelená kniha pojednává. Našimi hlavními prioritami je hospodářské posílení vnitřních periferií regionů, zlepšení spolupráce pohraničních oblastí, rozvíjení integrovaného přístupu k regionálnímu plánování, prosazování polycentrické sítě sídel, podpora rozvoje venkova a dopravní a telekomunikační infrastruktury“*, prohlásil ministr Čunek.

Van den Brande a Čunek se shodli na potřebě pokračovat v silné evropské politice soudržnosti, která podporuje všechny evropské regiony a zvláštní pozornost věnuje těm nejméně rozvinutým. Ministr zdůraznil, že z pohledu České republiky by jakékoli snížení fondů určených na politiku soudržnosti poškodilo základní zásady této politiky a ohrozilo světovou konkurenceschopnost EU.

Van den Brande uvedl, že Výbor regionů bude plně podporovat české předsednictví EU v plnění jeho úkolu, jímž je dosáhnout pokroku v procesu dokončení ratifikace Lisabonské smlouvy, další rozvoj evropské politiky soudržnosti a aktivní zapojení občanů do voleb do Evropského parlamentu v červnu 2009. Na znamení této podpory bude VR dne 6. března 2009 v Praze pořádat Evropský summit regionů a měst, jenž bude zřetelným projevem Evropy blízké lidem.

Ministr Čunek, jenž bude v lednu 2009 předsedat Radě ministrů EU pro regionální záležitosti, vyzval předsedu, aby prezentoval názory VR na regionální politiku a na Zelenou knihu o územní soudržnosti na neformální schůzce Rady, která se uskuteční ve dnech 23. a 24. dubna 2009 v Mariánských Lázních.

[Tisková zpráva MMR. Dostupné na <http://www.mmr.cz/ministr-cunek-a-predseda-vyboru-regionu-van-den-brande-hovorili-o-politice-evropske-soudrznosti>]